

А. Галаўнёва

АСАБЛІВАСЦІ ПЕРАКЛАДУ ЎЛАСНЫХ ІМЁНАЎ У ТВОРЫ ДЖ. ОСЦІН “ПЫХА І ПЕРАДУЗЯТАСЦЬ”

Анамастычная лексіка на працягу доўгага часу з’яўляецца аб’ектам даследавання замежных і айчынных навукоўцаў. Разуменне анамастычных рэалій спрыяе спасціжэнню асаблівасцей культуры носьбітаў мовы і, як вынік, развіццю моўнай асобы, а значыць, – і больш эфектыўным міжкультурным зносінам. Адна з істотных прычын цяжкасцей мастацкага перакладу з англійскай мовы на беларускую абумоўлена празмернай насычанасцю тэкстаў менавіта анамастычнай лексікай, што і вызначае актуальнасць дадзенага даследавання.

У якасці матэрыялу абраны арыгінал рамана Дж. Осцін “Пыха і перадузятасць” і яго пераклад на беларускую мову, выкананы беларускай пісьменніцай Ганнай Янкутай.

Пераклад уласных імёнаў з англійскай мовы на беларускую можа быць складанай задачай, бо ў кожным выпадку неабходна ўлічваць не толькі гучанне і напісанне, але і культурныя, гістарычныя і лінгвістычныя аспекты. Імёны складаюць 80 % ад усіх анамастычных рэалій у рамана Дж. Осцін. Астатнія 20 % – гэта назвы палацаў і маэнткаў, магазінаў, газет і часопісаў.

Перакладчыца твору “Пыха і перадузятасць” Г. Янкута захавала імёны герояў нязменнымі, але максімальна адаптавала іх да фанетычных і арфаграфічных нормаў беларускай мовы. Транслітарацыя выкарыстана ў 100 % выпадкаў перакладу адабраных імёнаў: *Mr. Bennet – містэр Бэнэт, Sir William – сэр Ўільям, Lady Lucas – лэдзі Лукас, Mr. Bingley – містэр Бінглі, Lizzy – Лізі, Lydia – Лідзія, Fitzwilliam Darcy – Фіцвільям Дарсі, Elizabeth Bennet – Элізабэт Бэнэт* і інш.

Важна акрэсліць, што пры перакладзе вышэйпералічаных уласных імёнаў неабходна было ўлічваць пэўныя культуралагічныя асаблівасці, якія Дж. Осцін так ці інакш мела на ўвазе пры іх выбары. Так, кожны з герояў надзелены пэўным сацыяльным статусам, які ў шэрагу выпадкаў знайшоў адлюстраванне ў імені. Напрыклад, імя Дарсі асацыюецца ў Англіі з вышэйшым класам і перадае такім чынам адпаведны сацыяльны статус персанажа, а прозвішча Бэнэт выкарыстоўваецца для каламбуру ў дачыненні да слова *выгада* (benefit).

Для астатніх анамастычных рэалій выкарыстоўваліся такія прыёмы, як функцыянальны аналаг (*milliner’s shop – модная крама*), генералізацыя (*The Times and The Courier – паперы*), транскрыпцыя (*St. James – Сэйнт-Джэймс, Netherfield House – Нэзэрфілд-хаўз*) і інш.

У выніку праведзенага даследавання адметнасцей перакладу твора Дж. Осцін “Пыха і перадузятасць” не выяўлены “гаворачыя” прозвішчы, якія

патрабуюць асаблівага падыходу пры перакладзе, таму выкарыстанне вышэйакрэсленых перакладчыцкіх трансфармацый пры перадачы ўласных імёнаў на беларускую мову можна лічыць апраўданым.